

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 14.6.2011
COM(2011) 327 konč.

ZELENA KNJIGA

**Krepitev medsebojnega zaupanja na evropskem pravosodnem območju - Zelena kniga o
izvajanju kazenskopravne zakonodaje EU na področju pripora**

KAZALO

1.	Namen	2
2.	Zakaj EU to področje zanima?	3
3.	Razmerje med instrumenti za vzajemno priznavanje in priporom.....	3
3.1.	Evropski nalog za prijetje.....	4
3.2.	Premestitev zapornikov	5
3.3.	Pogojni odpust kazni in alternativne sankcije.....	6
3.4.	Evropski nalog za nadzor	7
3.5.	Izvajanje	8
4.	Vprašanje pripora pred sojenjem	8
4.1.	Čas trajanja pripora pred sojenjem.....	9
4.2.	Redna presoja pripornih razlogov pred sojenjem / predpisan najdaljši čas trajanja	9
5.	Otroci.....	10
6.	Pripori pogoji	11
6.1.	Trenutne dejavnosti, povezane s priporom, na ravni EU	11
6.2.	Nadzor pripornih pogojev s strani držav članic	11
6.3.	Evropska zaporniška pravila	12
7.	Javno posvetovanje	13
PRILOGE		14
Preglednica 1: Zaporniki v Evropski uniji v obdobju 2009-2010		14
Preglednica 2: Trenutne podporne dejavnosti na ravni EU.....		17

1. NAMEN

Komisija želi raziskati, v kakšnem obsegu vprašanja v zvezi s priporom¹ vplivajo na medsebojno zaupanje ter posledično na vzajemno priznavanje in pravosodno sodelovanje v Evropski uniji na splošno. Čeprav so pripori pogoji in upravljanje zaporov v pristojnosti držav članic, Komisijo to področje zanima, saj je načelo vzajemnega priznavanja sodnih odločb osrednjega pomena za območje svobode, varnosti in pravice.

Za učinkovito delovanje vzajemnega priznavanja mora delo pravosodnih organov temeljiti na skupnem zaupanju. Države članice morajo izboljšati svoje poznavanje kazensko-pravnih sistemov drugih držav članic.

Svet v svoji resoluciji o načrtu za krepitev procesnih pravic osumljenih oseb v kazenskih postopkih² navaja: „Čas, ki ga oseba lahko preživi v priporu pred začetkom sojenja in med sodnim postopkom, je v državah članicah zelo različen. Predolgo obdobje, preživeto v preiskovalnem priporu, je škodljivo za posameznika, lahko vpliva na pravosodno sodelovanje med državami članicami in ni v skladu z vrednotami, za katere se zavzema Evropska unija.“

Svet je pozval Komisijo, naj predstavi Zeleno knjigo o preiskovalnem priporu. Ta knjiga, ki je del svežnja o procesnih pravicah, je odgovor Komisije na zahtevo Sveta.

Zelena knjiga obravnava medsebojni vpliv pripornih pogojev in instrumentov za vzajemno priznavanje, kot je evropski nalog za prijetje, pa tudi pripor pred sojenjem, ter začenja široko javno posvetovanje, ki temelji na desetih vprašanjih, ki so predstavljena v knjigi.

Stockholmski program³ spodbuja Komisijo, naj razmisli o priporu in sorodnih vprašanjih: „Evropski svet meni, da si je treba prizadevati za krepitev medsebojnega zaupanja in povečanje učinkovitosti načela vzajemnega priznavanja na področju pridržanja. Slediti bi bilo treba prizadevanjem za spodbujanje izmenjave najboljših praks in podpirati izvajanje evropskih zaporniških pravil, ki jih je odobril Svet Evrope. Obravnavati bi bilo treba tudi vprašanja, kot so alternative zapornim kaznim, pilotni projekti na področju pridržanja ter najboljše prakse na področju upravljanja zaporov. Komisija naj dodatno razmisli o tem vprašanju v okviru možnosti, ki jih nudi Lizbonska pogodba.“

Evropski parlament je od Komisije več let zahteval, da sprejme ukrepe v zvezi z različnimi vprašanji na področju pripora. Evropski parlament v svoji resoluciji o stockholmskem programu⁴ poziva k vzpostavitvi območja kazenskega pravosodja EU, ki bi se med drugim razvilo z minimalnimi standardi za pogoje v zaporih in priporne pogoje ter s skupnim nizom pravic zapornikov v EU. To je bilo ponovljeno v pisni izjavi Evropskega parlamenta o kršenju temeljnih pravic priprtih oseb v Evropski uniji⁵ iz februarja 2011.

¹ Pripor se v skladu s členom 5(1)(a), (b) in (c) Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin tukaj razume kot odvzem prostosti po storitvi kaznivega dejanja in ne v drugih primerih (na primer pridržanje migrantov).

² Resolucija o načrtu za krepitev procesnih pravic osumljenih ali obtoženih oseb v kazenskih postopkih (UL C 295, 4.12.2010, str. 1).

³ UL C 115, 4.4.2010, str. 1.

⁴ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. novembra 2009 o Sporočilu Komisije: območje svobode, varnosti in pravice za državljane – Stockholmski program, P7_TA(2009)0090.

⁵ Pisna izjava o kršenju temeljnih pravic zapornikov v Evropski uniji, evropski poslanci – 06/2011, 14.2.2011.

2. ZAKAJ EU TO PODROČJE ZANIMA?

Za vprašanja v zvezi s priporom, ki so povezana bodisi z osebami v priporu pred sojenjem bodisi z obsojenimi osebami, so pristojne države članice. Obstajajo pa razlogi, da Evropska unija kljub načelu subsidiarnosti ta vprašanja razišče.

Vprašanja v zvezi s priporom spadajo na področje pristojnosti Evropske unije, prvič, ker so pomembna za pravice, ki jih je treba varovati za spodbujanje medsebojnega zaupanja in zagotavljanje nemotenega delovanja instrumentov za vzajemno priznavanje, ter, drugič, ker mora Evropska unija ohranjati določene vrednote.

Za spodbujanje medsebojnega zaupanja je prednostna naloga Komisije na področju kazenskega pravosodja krepitev procesnih pravic z minimalnimi pravili za osumljene ali obtožene osebe v kazenskih postopkih. Zaradi minimalnih standardov zaščite individualnih pravic ne bodo imeli koristi le posamezniki po Uniji, pač pa se bo tako spodbujalo tudi medsebojno zaupanje, ki je nujna protiutež ukrepom na področju pravosodnega sodelovanja, ki krepijo moč tožilcev, sodišč in preiskovalcev.

Komisija je zato pripravila sveženj ukrepov na področju procesnih pravic osumljenih in obtoženih oseb⁶, ki bo pomagal pri doseganju potrebnega medsebojnega zaupanja med delavci v pravosodju ob upoštevanju razlik med pravnimi izročili in sistemi držav članic.

Komisija je že poudarila, da je spoštovanje temeljnih pravic v EU ključno za vzpostavljanje medsebojnega zaupanja med državami članicami. Pomanjkanje zaupanja v učinkovitost temeljnih pravic bi v državah članicah pri izvajanju prava Unije oviralo delovanje in krepitev instrumentov sodelovanja na območju svobode, varnosti in pravice⁷.

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina EU) določa standard, ki ga morajo pri izvajanju prava EU izpolnjevati vse države članice EU. Evropsko sodišče za človekove pravice je odločilo, da nesprejemljivi priporni pogoji lahko pomenijo kršitev člena 3 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Člen 4 Listine EU vsebuje enako besedilo kot člen 3 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, obe določbi imata tudi enak obseg in pomen. V členu 19(2) Listine EU je prav tako navedeno, da se nihče ne sme izročiti državi, v kateri obstaja zanj resna nevarnost, da bo podvržen zlasti nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju.

Kljub dejstvu, da za kazensko materialno in procesno pravo vseh držav članic veljajo standardi Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter da mora biti pri izvajanju prava EU skladno z Listino EU, še vedno obstajajo dvomi glede načina, kako se po EU ti standardi spoštujejo.

3. RAZMERJE MED INSTRUMENTI ZA VZAJEMNO PRIZNAVANJE IN PRIPOROM

Priporni pogoji imajo lahko neposredni vpliv na nemoteno delovanje načela vzajemnega priznavanja sodnih odločb. Osebe, ki so v priporu pred sojenjem, pa tudi obsojene osebe so

⁶ Predlogi bodo zajemali pravico do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih (Direktiva 2010/64/EU, sprejeta oktobra 2010), pravico do obveščenosti v kazenskem postopku, dostopa do odvetnika, do komuniciranja med priporom, zaščite ranljivih osumljenih in obtoženih oseb ter dostopa do pravne pomoči.

⁷ „Strategija za učinkovito izvajanje Listine o temeljnih pravicah v Evropski uniji“, COM(2010) 573.

upravičene do ustreznega standarda pripornih pogojev. Prezasedenost zaporov in navedbe o slabem ravnanju s priprtimi osebami lahko oslabijo zaupanje, ki je potrebno za okrepitev pravosodnega sodelovanja v Evropski uniji.

Načelo vzajemnega priznavanja temelji na ideji medsebojnega zaupanja med državami članicami. Sodne odločbe je treba enakovredno priznavati in izvrševati po vsej Uniji ne glede na to, kje je bila odločba izdana. To temelji na predpostavki, da so kazenskoopravni sistemi v Evropski uniji vsaj enakovredni, če ne enaki. Sodne odločbe ponavadi izvršujejo sodniki v državi izvršiteljici. Ti sodniki morajo biti prepričani, da je bila začetna odločba izdana v poštenem sodnem postopku (tj. da se pravice osebe niso kršile, ko je bila odločba izdana) in da se bodo pravice osebe v celoti spoštovale ob njeni vrnitvi v drugo državo članico.

Brez vzajemnega zaupanja na področju pripora instrumenti Evropske unije za vzajemno priznavanje, ki vplivajo na pripor, ne bodo ustrezno delovali, saj ena država članica morda ne bo naklonjena priznavanju in izvrševanju odločb, ki so jih sprejeli organi druge države članice. Brez nadaljnjega prizadevanja za izboljšanje pripornih pogojev ter za spodbujanje alternativ odvzemu prostosti bo med državami članicami morda težko vzpostaviti tesnejše pravosodno sodelovanje.

Vprašanje pripornih pogojev lahko vpliva na več instrumentov za vzajemno priznavanje: zadevni instrumenti so okvirni sklep Sveta o evropskem nalogu za prijetje, premestitev zapornikov, vzajemno priznavanje alternativnih kazenskih sankcij in pogojnega odpusta kazni ter evropski nalog za nadzor.

3.1. **Evropski nalog za prijetje⁸**

Evropski nalog za prijetje določa, da si države članice predajo osebe, ki so iskane zaradi sojenja in tudi zaradi prestajanja kazni, ter je zato uporaben tako za pripor pred sojenjem kot za pripor po koncu sojenja.

Medtem ko se je za evropski nalog za prijetje izkazalo, da je zelo uporabno orodje pri zagotavljanju, da se storilci kaznivih dejanj s prehodom meje ne morejo izogniti roki pravice, zlasti v zvezi s hudimi kaznivimi dejanji in organiziranim kriminalom s čezmejno razsežnostjo, je treba pri njegovem izvajanju, vključno z glavnim načelom vzajemnega priznavanja, na katerem temelji, spoštovati temeljne pravice. Člen 1(3) določa, da morajo države članice spoštovati temeljne pravice in temeljna pravna načela, vključno s členom 4 Listine EU in členom 3 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ter pravosodnih organov ne obvezuje, da predajo osebo, kadar so ob upoštevanju vseh okoliščin zadeve prepričani, da bi takšna predaja pomenila kršitev temeljnih pravic osebe zaradi nesprejemljivih pripornih pogojev.

Vendar pa mora ravnanje s priprtimi osebami, za katere je izdan evropski nalog za prijetje, doseči minimalno stopnjo nesprejemljivosti, da je mogoče uporabiti člen 4 Listine EU in člen 3 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Na slednjega se je nekdo nedavno skliceval v postopku v zvezi z evropskim nalogom za prijetje, češ da v državi izdajateljici priporni pogoji domnevno niso bili ustrezni (glej okvir spodaj).

Primer: V nedavni sodbi v zadevi the Minister for Justice Equality and Law Reform proti Robertu Rettingerju z dne 23. julija 2010 je irsko vrhovno sodišče na podlagi pritožbe razveljavilo odločbo irskega višjega sodišča o

⁸ Okvirni sklep Sveta z dne 13. junija 2002 (UL L 190, 18.7.2002, str. 1.).

predaji osumljene osebe, za katero je bil izdan evropski nalog za prijetje, državi izdajateljici. Vrhovno sodišče je posredovalo zadevo višjemu sodišču, da bi jo znova proučilo z upoštevanjem vseh dokumentov, ki jih je prejelo, ter natančno presodilo, ali obstaja resno tveganje, da se je s predano osebo ravnalo v nasprotju s členom 3 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Irsko vrhovno sodišče se je v svoji odločbi sklicevalo na več zadev Evropskega sodišča za človekove pravice o pripornih pogojih, v katerih je navedeno sodišče razsodilo, da so bili pritožniki pripti v nečloveških in ponižujočih pogojih.

V tej zadevi se je predaja spodbijala iz razlogov, ki so povezani s področjem pripora, saj so se pogoji v državi izdajateljici obravnavali kot neskladni s standardi Listine EU ter Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Težave se pojavljajo tako na stopnji pred sojenjem kot po njem⁹. Pravosodni organ lahko oceni, da je takšen argument, povezan s priporom, v določeni zadevi utemeljen in lahko zavrne predajo. Četudi pravosodni organ argumenta ne zavrne, je „visoka stopnja zaupanja med državami članicami“ (navedeno kot podlaga za sistem evropskega naloga za prijetje v uvodni izjavi št. 10 Okvirnega sklepa) načeta, kadar morajo pravosodni organi nenehno presojati to zaupanje glede na ugotovljene pomanjkljivosti, povezane s priporom.

V zvezi s pravico do sojenja v razumnem roku, ki je določena v členu 6(1) Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, lahko države članice, ki izvršujejo evropski nalog za prijetje, v primerih, ko je čas pripora pred sojenjem predolg, nasprotujejo uporabi instrumenta za hitro predajo oseb zaradi udeležbe na sojenju, če te osebe nato tvegajo, da bodo več mesecev čakale na sojenje v tujem zaporu, čeprav bi lahko ostale v svojem domačem okolju, dokler organi v državi izdajateljici ne bi bili pripravljeni na sojenje.

3.2. Premestitev zapornikov

Okvirni sklep Sveta 2008/909/PNZ z dne 27. novembra 2008¹⁰ o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb v kazenskih zadevah, s katerimi so izrečene zaporne kazni ali ukrepi, ki vključujejo odvzem prostosti, je treba prenesti v nacionalno zakonodajo do 5. decembra 2011. Vzpostavlja sistem premestitve obsojenih zapornikov nazaj v državo članico njihovega državljanstva ali običajnega prebivališča (ali v državo članico, s katero so tesno povezani). V členu 3(4) je določeno, da morajo države članice spoštovati temeljne pravice in temeljna pravna načela. Z zagotovitvijo prestajanja kazni obsojene osebe v njeni matični državi bi moral olajšati njeno socialno rehabilitacijo.

Primer: Peter je državljan države članice A. V državi članici B, v kateri običajno prebiva, je obsojen za kaznivo dejanje z zaporno kaznijo dveh let. Organi države članice B ga lahko brez njegove privolitve predajo državi članici A, da tam prestaja kazen.

Ugotovljeni slabi priporni pogoji ali pogoji, v zvezi s katerimi obstaja tveganje, da ne bodo izpolnjevali minimalnih standardov iz evropskih zaporniških pravil Sveta Evrope, so lahko ovira za premestitev zapornikov. Obsojene osebe, ki ne želijo biti premeščene, lahko dokazujejo, da bi lahko zaradi premestitve tvegale, da bi z njimi nečloveško ali ponižujoče ravnali.

Z Okvirnim sklepom se odpravlja pogoj, da morajo obsojene osebe privoliti v premestitev. To pomeni, da je treba še več pozornosti namenjati morebitnemu kršenju temeljnih pravic po premestitvi. Boljši dostop do informacij v zvezi s pogoji v zaporih in kazensko pravnimi

⁹ Glej Poročilo Komisije o izvajanju evropskega naloga za prijetje, COM(2011) 175, 11.4. 2011.

¹⁰ Okvirni sklep Sveta 2008/909/PNZ z dne 27. novembra 2008 (UL L 327, 5.12.2008, str. 27).

sistemi v drugih državah bo omogočil državam izdajateljicam, da pred premestitvijo upoštevajo vse ustrezne dejavnike.

Tvega se, da bi se premestitev lahko uporabila za zmanjševanje prezasedenosti zaporov v eni državi članici, tako da bi se mogoče povečala prezasedenost v drugi. To bi lahko zlasti bila težava, kadar bi imela ena država članica velik delež zapornikov, ki so državljani druge, mogoče sosednje države članice.

Razlike med predpisi držav članic glede izvrševanja zapornih kazni lahko povzročijo težave za uspešno delovanje Okvirnega sklepa. Če je nekdo v eni državi članici obsojen na zaporno kazen, ki jo bo prestal v drugi državi članici, je zanj pomembno vedeti, kolikšen del kazni bo moral dejansko prestati. Države članice imajo različna pravila glede pogojnega ali zgodnjega odpusta¹¹ in to bi lahko postala ovira za premestitev, če bi zadevna oseba nazadnje prestajala daljšo kazen v državi članici, v katero je premeščena, kot bi jo v državi, v kateri je bila obsojena. Tvega se, da ima država izvršiteljica (upraviteljica) manj velikodušni sistem zgodnjega odpusta kot država izdajateljica (država izdaje obsodbe). Evropsko sodišče za človekove pravice¹² je odločilo, da v takem primeru ne „izključuje možnosti, da bi se bilo zaradi očitno daljšega dejanskega časa prestajanja zaporne kazni v državi upraviteljici (izvršiteljici) mogoče sklicevati na člen 5 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (pravica do svobode in varnosti) in tako v skladu z navedenim členom uveljavljati odgovornost države izdaje obsodbe (izdajateljice)“¹³.

3.3. Pogojni odpust kazni in alternativne sankcije

Okvirni sklep Sveta 2008/947/PNZ z dne 27. novembra 2008¹⁴ o uporabi načela vzajemnega priznavanja sodb in pogojnih odločb zaradi zagotavljanja nadzorstva nad spremljevalnimi ukrepi in alternativnimi sankcijami je treba prenesti v nacionalno zakonodajo do 6. decembra 2011.

Okvirni sklep se nanaša na fazo po sojenju. Načelo vzajemnega priznavanja uporablja za več ukrepov, ki so alternativa odvzemu prostosti, ter za ukrepe, ki omogočajo zgodnji odpust. V členu 1(4) je določeno, da morajo države članice spoštovati temeljne pravice in temeljna pravna načela. Pogojne odločbe ali druge alternativne sankcije bi se izvršile v državi članici, v kateri oseba ni bila obsojena, lahko pa bi se izvršile v kateri koli državi članici, če se je zadevna oseba s tem strinjala.

Primer: Anna je državljanka države članice A, vendar je na počitnicah v državi članici B. V državi članici B je obsojena storitve kaznivega dejanja, namesto zaporne kazni pa ji je izrečena kazen v obliki opravljanja javnih

¹¹ V nekaterih državah članicah veljajo določbe o samodejnem predčasnem odpustu zapornikov, v drugih veljajo določbe o diskrecijskih mehanizmi, v tretjih pa določbe o samodejnem predčasnem dopustu in diskrecijske določbe. Različna je tudi ureditev nadzora nad storilci kaznivih dejanj, ki so bili predčasno izpuščeni iz zaporov, ter ureditev možnosti (ali kako drugače) zapornikov, da si z delom v zaporu prislužijo oprostitev kazni. Prav tako obstajajo razlike med državami članicami glede načina prestajanja zapornih kazni. Nekatere države članice imajo za zapornike določbe o prestajanju kazni ob koncu tedna ali ob večerih, druge imajo določbe o dnevnem zaporu. Nasprotno te oblike izvrševanja kazni niso na voljo v nekaterih izmed držav članic, ki namesto tega uporabljajo zapor v bolj „tradicionalnem“ smislu.

¹² Končna odločitev o dopustnosti prijave št. 28578/03, zadeva *Szabó proti Švedski*. 27. junij 2006.

¹³ Glej Dirk van Zyl Smit in Sonja Snacken, *Principles of European Prison Law and Policy (Načela evropskega prava in politike v zvezi z zapori)*. *Penology and Human Rights* (Penologija in človekove pravice), OUP, 2009, Poglavlje 8, Odpust.

¹⁴ Okvirni sklep Sveta 2008/947/PNZ z dne 27. novembra 2008 (UL L 337, 16.12.2008, str. 102).

del. Lahko se vrne v svojo matično državo članico, organi te države članice pa morajo priznati kazen v obliki opravljanja javnih del ter Anno pri opravljanju javnih del nadzorovati.

Okvirni sklep načelo vzajemnega priznavanja uporablja za več navedenih alternativ odvzemu prostosti in za ukrepe za omogočanje zgodnjega odpusta. Njegova ustrezna uporaba bi pomenila, da bi bili ukrepi pogojnega odpusta kazni in alternative zaporu na voljo v vseh pravnih sistemih v Uniji. Te ukrepe bi bilo morda nato treba spodbujati na ravni Unije, da bi države članice ustrezno in učinkovito uporabljale pravila.

3.4. Evropski nalog za nadzor

Okvirni sklep Sveta 2009/829/PNZ z dne 23. oktobra 2009¹⁵ o uporabi načela vzajemnega priznavanja odločb o nadzornih ukrepih kot alternativni začasemu priporu je treba prenesti v nacionalno zakonodajo do 1. decembra 2012. V členu 5 je določeno, da morajo države članice spoštovati temeljne pravice in temeljna pravna načela.

Evropski nalog za nadzor se nanaša na začasni izpust na prostost v fazi pred sojenjem. Omogočil bo, da se bo nadzorni ukrep brez odvzema prostosti lahko namesto v državi članici, v kateri je nerezident osumljen storitve kaznivenga dejanja, izvajal v državi članici, v kateri običajno prebiva. To bo osumljeni osebi omogočilo, da se bo zanjo do začetka sojenja v tuji državi članici uporabljal nadzorni ukrep v njeni matični državi, tako pa se bo v prihodnosti zagotovil tudi način za skrajšanje časa trajanja pripora pred sojenjem za osebe, ki niso državljani Evropske unije.

Primer: Hans, ki je rezident države članice A, je prijet in obtožen v zvezi s kaznivim dejanjem v državi članici B. Sojenje v zadevi se bo začelo čez šest mesecev. Če bi bil rezident države članice A, bi bil sodnik naklonjen izpustu na prostost na podlagi varščine pod pogojem, da se javlja na policijski postaji, toda sodnik temu nasprotuje, ker Hans živi v drugi državi članici in se bo tja vrnil v času pred sojenjem. Sodnik se boji, da se Hans ne bo vrnil in da bi lahko celo pobegnil. V okviru evropskega naloga za nadzor lahko sodnik Hansu dovoli, da se vrne domov, tako da mu naloži pogoj javljanja, organe v državi članici A pa lahko prosi za zagotovitev, da se Hans javlja na policijski postaji v skladu z odredbo sodišča v državi članici B.

Evropski nalog za nadzor določa več alternativnih vrst nadzora, ki se uporabljajo namesto pripora pred sojenjem, kot so obveznost, da oseba obvesti pristojni organ v državi izvršiteljici o vsaki spremembi prebivališča za namene prejemanja vabil na zaslišanje ali sojenje v kazenskem postopku; obveznost javljanja določenemu organu ob določenem času, obveznost depozita določenega denarnega zneska ali zagotovitve drugega jamstva ali obveznost zdravljenja zasvojenosti.

Sistem evropskega naloga za nadzor lahko država članica izdajateljica uporablja po prostem preudarku, kar otežuje predvidevanje, kako ga bodo nacionalna sodišča uporabila in kako bo vplival na evropski nalog za prijetje. Pojavljajo se tudi vprašanja o pogostosti uporabe evropskega naloga za nadzor.

Medsebojno zaupanje je bistveno za uspešno delovanje evropskega naloga za nadzor. Tvega pa se, da se instrument ne bo enotno uporabljal v vseh državah članicah, ampak le med tistimi, ki si medsebojno zaupajo.

Spodbujala bi se lahko uporaba ukrepov, ki so alternativa priporu pred sojenjem. Z uporabo evropskega naloga za nadzor bi bilo treba spodbujati alternativne ukrepe, kot je na primer

¹⁵ Okvirni sklep Sveta 2009/829/PNZ z dne 23. oktobra 2009 (UL L 294, 11.11.2009, str. 20).

nadzor z elektronskimi napravami, da bi države članice ustrezno in učinkovito uporabljale pravila v zvezi z evropskim nalogom za nadzor in skrajšale čas trajanja pripora pred sojenjem.

3.5. Izvajanje

Pred prenosom okvirnih sklepov v nacionalno zakonodajo (leta 2011 oziroma leta 2012) je treba obravnavati vprašanje, ali so pripori pogoji takšni, da omogočajo vzpostavitev medsebojnega zaupanja, tako da ni preprek za uporabo instrumentov za vzajemno priznavanje po Uniji.

Pomembno je, da jih države članice nemudoma prenesejo v svoje nacionalne zakonodaje ter pravilno uporabljajo. Komisija je na voljo, da državam članicam pomaga in jih usmerja v zvezi z dobro prakso, še naprej pa bo pripravljala tudi svoje delavnice o regionalnem izvajanju iz leta 2010, saj se je o njih menilo, da so pomembne za postopek izvajanja.

VPRAŠANJA O INSTRUMENTIH ZA VZAJEMNO PRIZNAVANJE

1) *Pred sojenjem*: Katere alternative priporu pred sojenjem brez odvzema prostosti so na voljo? Ali učinkujejo? Bi se lahko alternative priporu pred sojenjem spodbujale na ravni Evropske unije? Če je odgovor pritrdilen, kako?

2) *Po sojenju*: Kateri so najpomembnejši ukrepi v vašem pravnem sistemu, ki so alternativa odvzemu prostosti (na primer javna dela ali pogojni odpust)? Ali učinkujejo? Bi se lahko pogojni odpust in drugi ukrepi, ki so alternativa priporu, spodbujali na ravni Evropske unije? Če je odgovor pritrdilen, kako?

3) Kako lahko po vašem mnenju pripori pogoji vplivajo na ustrezno delovanje evropskega naloga za prijetje? Kako pa na delovanje okvirnega sklepa o premestitvi zapornikov?

4. VPRAŠANJE PRIPORA PRED SOJENJEM

Pripor se lahko odredi samo v skladu z dolžnostjo spoštovanja pravice do svobode (člen 5(1) Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin), ki je tesno povezana z domnevo nedolžnosti¹⁶. Člen 48(1) Listine EU določa, da „[o]bdolženec velja za nedolžnega, dokler njegova krivda ni dokazana v skladu z zakonom“. Tudi člen 6(2) Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in Mednarodni pakt o političnih in državljanskih pravicah¹⁷ vsebujeta določbe o domnevi nedolžnosti¹⁸. Pripor pred sojenjem v okviru te zelene knjige zajema obdobje do pravnomočnosti obsodbe¹⁹. Pripor pred sojenjem je izredni ukrep v pravosodnih sistemih vseh držav članic. Uporablja se, kadar je odločeno, da vsi drugi ukrepi niso zadostni. V nekaterih evropskih sistemih pripor pred sojenjem določa celo ustavna določba, ki v skladu z domnevo o nedolžnosti daje prednost pravici do svobode. Ta omejuje okoliščine, v okviru katerih je pripor pred sojenjem dovoljen, ter uvaja posebna merila in postopke za njegovo uporabo. Uporabljati bi se na primer moral samo potem, ko je sodišče ugotovilo obstoj velike verjetnosti, da obdolženci pobegnejo, da ogrožajo varnost skupnosti, žrtev ali prič oziroma da bi lahko ovirali preiskave. Vendar pa bi bilo treba položaj priprtih

¹⁶ Glej Zeleno knjigo Komisije o domnevi nedolžnosti, COM(2006) 174, 26. 4. 2006.

¹⁷ Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah.

¹⁸ Člen 48(1) Listine in člen 14(2) Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah.

¹⁹ Podobno kot v večini držav članic EU se pojem „pripor pred sojenjem“ v Zeleni knjigi uporablja v „širokem“ smislu in se nanaša na vse zapornike, ki niso bili pravnomočno obsojeni.

obdolžencev v vseh primerih nadzorovati, njihovo upravičenost do izpusta na prostost pa presojati ves čas postopka. Zadeve priprtih obdolžencev bi morale pri načrtovanju sojenja imeti prednost. Načelo sorazmernosti v kazenskih zadevah zahteva, da se prisilni ukrepi, kot je pripor pred sojenjem ali alternative takemu priporu, uporabijo samo, kadar je to nujno potrebno, in le dokler je to potrebno. Nacionalni pravosodni organi pa morajo zagotoviti, da v zadevnem primeru pripor obdolžene osebe pred sojenjem ne preseže razumnega časa in da je v skladu z načelom domneve nedolžnosti ter pravice do svobode ob spoštovanju potreb preiskave kaznivih dejanj.

4.1. Čas trajanja pripora pred sojenjem

Čas, ki ga oseba preživi v priporu pred sojenjem, se po državah članicah zelo razlikuje. Sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice določa, da je treba pripor pred sojenjem obravnavati kot izredni ukrep, v največji možni meri pa bi bilo treba uporabljati nadzorne ukrepe brez odvzema prostosti. Toda v praksi so nedržavljeni pogosto v slabšem položaju glede možnosti plačila varščine, saj se domneva, da je zanje tveganje pobega večje kot za obdolžence, ki so državljani. To se kaže v dejstvu, da sodišče drugim obdolžencem redno zavrne prošnjo za izpust na prostost ter posledično krši njihovo pravico do svobode samo zato, ker so manj povezani z državo, v kateri teče postopek.

Nekatere države nimajo predpisanega najdaljšega časa trajanja pripora pred sojenjem. V nekaterih državah je lahko oseba v priporu pred sojenjem do štiri leta²⁰. Predolg čas trajanja pripora pred sojenjem je škodljiv za posameznika, vzorec predolgega časa trajanja pripora pred sojenjem v posamezni državi članici pa lahko oslabi medsebojno zaupanje.

Pravosodni organ mora uporabiti najmilejši ustrezeni prisilni ukrep, tj. izbrati ukrepi, ki je alternativa priporu pred sojenjem, če ta zadostuje za odpravo tveganja pobega ali ponovitve kaznivega dejanja. Ti organi lahko izdajo evropski nalog za prijetje, da zagotovijo vrnitev osebe na sojenje, ki je bila izpuščena na prostost in ji je bil dovoljen odhod v matično državo namesto pripora pred sojenjem. Ta možnost bi lahko omogočila sodnikom, da bolj uravnoteženo uporabljajo pripor pred sojenjem ter da izpustijo na prostost osebe, ki so obdolžene storitve kaznivih dejanj in stalno ne prebivajo na območju pristojnega sodišča, ter tako skrajšajo čas trajanja tovrstnega pripora.

Končno člen 47 Listine EU in Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin²¹ določa, da ima vsakdo pravico do sojenja v razumnem roku ali da ga izpustijo ter da je izpust na prostost lahko pogojen z jamstvi, da bo prišel na sojenje.

4.2. Redna presoja pripornih razlogov pred sojenjem / predpisan najdaljši čas trajanja

Pojavlja se vprašanje, ali bi minimalni standardi v zvezi z določbami glede presoje pripornih razlogov pred sojenjem in/ali predpisan najdaljši čas trajanja pripora pred sojenjem okrepili medsebojno zaupanje med državami članicami.

²⁰ Glej raziskavo o „Pripor pred sojenjem v Evropski uniji, analiza minimalnih standardov v zvezi s priporom pred sojenjem ter razlogi za redno presojo v državah članicah EU“ (*Pre-trial detention in the European Union, An Analysis of Minimum Standards in Pre-trial Detention and the Grounds for Regular Review in the Member States of the EU*), ki sta jo izvedli univerzi Tilburg z Nizozemske in Greifswald iz Nemčije.

²¹ Člen 5(3) Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Pravica do hitrega sojenja in izpusta na prostost pred sojenjem (razen če ne obstajajo pomembnejši razlogi, da je posamezniku pred sojenjem odvzeta prostost) je pomembna. Nekatere države članice imajo zakonsko določeno najdaljše obdobje za pripor pred sojenjem. V členu 5 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin je zahteva po sodni presoji zakonitosti pripora pred sojenjem, ki jo je treba razlagati kot ponavljajočo se obveznost organov, pristojnih za preiskave in pregon, da redno utemeljujejo podaljšanje pripora osumljene osebe pred sojenjem.

V priporočilu Sveta Evrope za obdobje 2006–2013²² o odvzemu prostosti so določeni pogoji za odvzem prostosti in jamstva proti zlorabi. Pravosodnim organom so priporočeni ukrepi za redno presojo utemeljitve odvzema prostosti osebi.

Komisija želi oceniti, ali bi se s pravno zavezujočimi pravili, na primer minimalnimi pravili EU za redno presojo pripornih razlogov, izboljšalo medsebojno zaupanje.

VPRAŠANJA O PRIPORU PRED SOJENJEM

4) Obstaja obveza v zvezi z izpustom obdolžene osebe na prostost, razen če ni pomembnejših razlogov, da je še naprej priprta. Kako se to načelo uporablja v vašem pravnem sistemu?

5) Različna praksa v državah članicah v zvezi s pravili o (a) predpisanem najdaljšem času trajanja pripora pred sojenjem in (b) redni presoji pripornih razlogov pred sojenjem lahko ovira medsebojno zaupanje. Kaj menite o tem? Kakšen je najboljši način za skrajšanje časa trajanja pripora pred sojenjem?

6) Sodišča lahko izdajo evropski nalog za prijetje, da zagotovijo vrnitev osebe na sojenje, ki je bila izpuščena na prostost in ji je bil dovoljen odhod v matično državo namesto pripora pred sojenjem. Ali to možnost sodniki že uporabljajo in kako?

7) Ali bi bili minimalna pravila za najdaljši čas trajanja pripora pred sojenjem ter redna presoja pripornih razlogov koristni za krepitev medsebojnega zaupanja? Če je odgovor pritrdilen, kako bi se to lahko bolje doseglo? Kateri drugi ukrepi bi skrajšali čas trajanja pripora pred sojenjem?

5. OTROCI

Otroci so v zvezi s priporom pred sojenjem še zlasti ranljivi. Odvzem prostosti ima zelo negativne posledice na otrokov skladen razvoj in resno ovira njegovo ponovno vključitev v družbo. Nedavna raziskava²³ je pokazala razlike glede načina obravnave otrok v različnih pravnih sistemih. V EU se minimalna starost kazenske odgovornosti razlikuje, saj je ta na Škotskem osem let, na Portugalskem pa 16 let. Na splošno imajo države članice za mladostnike posebne ureditve.

²² Sprejel ga je odbor ministrov Sveta Evrope 27. septembra 2006.

²³ Dokument, Strasbourg, 6. junij 2006, PC-CP (2006) 09, „Mladi, ki jim je odvzeta prostost, ter ravnotežje med vzgojo in kaznijo – mednarodna primerjava razvoja in obetov“ (*Youth custody and the balance between education and punishment – an international comparison of developments and prospects*).

Na mednarodni ravni je bilo sprejetih več ukrepov za zaščito pravic otrok v kazenskem postopku, vključno v zvezi s priporom. Člen 37 Konvencije ZN o otrokovih pravicah določa, da sme otrok biti prijet in priprt le v skrajnem primeru ter za najkrajši potreben čas. Otroke je treba obravnavati na način, ki upošteva potrebe osebe njihove starosti, vključno z dejstvom, da so ločeni od odraslih in da imajo pravico do vzdrževanja stikov s svojo družino. Vsak otrok, ki mu je bila odvzeta prostost, mora imeti pravico do hitrega dostopa do pravne in druge ustrezne pomoči, pa tudi pravico do izpodbijanja zakonitosti odvzema prostosti pred sodiščem ali drugim pristojnim organom.

VPRAŠANJE O OTROCIH

8) Ali bi se v zvezi z otroki lahko razvili kakršni koli posebni ukrepi, ki bi bili alternativa priporu?

6. PRIPORNI POGOJI

V več sodbah Evropskega sodišča za človekove pravice so bile poudarjene pomanjkljivosti v nekaterih zaporih v EU²⁴. Stockholmski program navaja: „[...] Slediti bi bilo treba prizadevanjem za spodbujanje izmenjave najboljših praks in podpirati izvajanje evropskih zaporniških pravil, ki jih je odobril Svet Evrope. Obravnavati bi bilo treba tudi vprašanja, kot so alternative zapornim kaznim, pilotni projekti na področju pridržanja in najboljše prakse na področju upravljanja zaporov.“

6.1. Trenutne dejavnosti, povezane s priporom, na ravni EU

Komisija prek različnih finančnih programov podpira več dejavnosti, povezanih z zaporom²⁵. Med dejavnosti spadajo raziskave o pogojih v zaporih, praktični projekti o izobraževanju in usposabljanju, socialna vključenost ter ponovno vključevanje nekdanjih zapornikov.

6.2. Nadzor pripornih pogojev s strani držav članic

Pošteni priporni pogoji so predpogoj za rehabilitacijo storilcev kaznivih dejanj. Več poročil o pripornih pogojih v zaporih EU kaže, da nekateri ne ustrezajo mednarodnim standardom, vključno z evropskimi zaporniškimi pravili Sveta Evrope in standardnimi minimalnimi pravili ZN o ravnanju z zaporniki²⁶.

Standarde v evropskih zaporih večinoma razvija Svet Evrope, vključno z Evropskim sodiščem za človekove pravice, Evropskim odborom za preprečevanje mučenja in nehumanega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja ter Svetom ministrov. Standardi iz evropskih zaporniških pravil, čeprav ta niso zavezujoča, se večinoma spoštujejo.

Opcijski protokol h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju iz leta 2006 je vzpostavil nov sistem rednih obiskov objektov pripora, da se prepreči slabo ravnanje s priprtimi osebami. Na nacionalni ravni morajo države pogodbenice Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim

²⁴ Glej med drugim sodbe v zadevah *Peers proti Grčiji* (19. april 2001), *Sulejmanovic proti Italiji* (16. julij 2009), *Orchowski proti Poljski* (22. januar 2010).

²⁵ Glej tabelo 2.

²⁶ Poročilo Sveta Evrope (2006)2 o evropskih zaporniških pravilih in standardnih minimalnih pravilih Združenih narodov o ravnanju z zaporniki (1995).

krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju²⁷ vzpostaviti ali določiti nacionalne preventivne mehanizme za izvajanje nadzora zaporov.

EU in Svet Evrope sta skupaj financirala projekt za spodbujanje vzpostavitve dejavne mreže nacionalnih preventivnih mehanizmov v Evropi, da bi se okrepila vzajemna izmenjava informacij ter kritično razmišljanje.

Komisija in Svet Evrope redno obravnavata vprašanje, kako izboljšati usklajevanje dela teh nadzornih organov za preprečitev podvojevanja prizadevanj in za okrepitev sinergije. Upravljalci nacionalnih preventivnih mehanizmov menijo, da je zanje pomembno redno srečevanje v okviru neuradne mreže ter razpravljanje o zadevah v zvezi s priporom ter izmenjava dobre prakse na tem področju. Prav tako bi bilo vredno spodbujati uprave zaporov v Evropski uniji, da se redno srečujejo. Jasno pa je, da ni treba vzpostaviti dodatne mreže Evropske unije za nadzor zaporov. Na dveh okroglih mizah, ki sta bili organizirani za vzpostavitev povezav med nadzornimi organi ter upravami, se je zdelo, da bi bila dodana vrednost EU spodbujanje boljšega usklajevanja med različnimi mrežami.

VPRAŠANJE O NADZORU PRIPORNIH POGOJEV

9) Kako bi lahko države članice bolje spodbujale nadzor pripornih pogojev? Kako bi lahko EU spodbujala uprave zaporov k mreženju in vzpostavljanju dobre prakse?

6.3. Evropska zaporniška pravila

Evropska zaporniška pravila, ki jih je sprejel Svet Evrope januarja 2006, vsebujejo celovite smernice za upravljanje zaporov ter ravnanje z zaporniki. Namenjene so zaščiti temeljnih pravic zapornikov na način, ki je skladen z zakonitim namenom njihovega pripora, ter zagotavljanju, da bi pogoji olajšali ponovno vključitev po odpustu iz zaporov.

Evropska zaporniška pravila niso zavezujoča, čeprav jih je Evropsko sodišče za človekove pravice uporabilo kot podlago pri ocenjevanju pritožb v zvezi s pogoji v zaporih. Evropsko sodišče za človekove pravice si s sodno prakso v posameznih primerih prizadeva izboljšati preslabe pogoje v zaporih, vendar ne more doseči enotnega upoštevanja v vseh državah članicah.

Svet Evrope ima glede na številne izkušnje in obsežno delo na tem področju vodilno vlogo. Prihodnji ukrepi Evropske unije na tem področju bi lahko pripomogli k zagotavljanju enakih standardov v zaporih za ustrezno delovanje instrumentov za vzajemno priznavanje iz poglavja 3.

VPRAŠANJE O PRIPORNIH STANDARDIH

10) Kako bi se lahko delo Sveta Evrope in držav članic bolje spodbujalo, kadar si prizadevajo za dejansko vzpostavitev dobrih pripornih standardov?

²⁷ Opcijski protokol h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju so ratificirale naslednje države: CY, CZ, DK, EE, FR, DE, LU, MT, NL, PL, RO, SI, ES, SE in UK. Podpisale pa so ga naslednje države: AT, BE, BG, FI, IE, IT in PT.

7. JAVNO POSVETOVANJE

Komisija upa, da bo s to zeleno knjigo dosegla široko javnost in spodbudila zanimanje v številnih krogih. V knjigi je deset vprašanj, Komisija pa bi rada dobila povratne informacije, pripombe in odgovore strokovnjakov, kot so sodniki, tožilci in pravniki ter drugi delavci v pravosodju, direktorji uprav zaporov, zaposleni v socialnih službah in službah za pogojni odpust kazni, v centrih za pripor pred sojenjem ter zaporih, akademski krogi, zadevne nevladne organizacije in državni organi.

Odgovore je treba poslati do 30. novembra 2011 na naslov:

**European Commission
Directorate-General Justice
Unit B1 – Procedural Criminal Law
MO59 03/068
B-1049 Brussels
Belgium**
ali po elektronski pošti:

JUST-CRIMINAL-JUSTICE@ec.europa.eu

Izjava o varstvu podatkov

Namen in področje uporabe osebnih podatkov:

Komisija bo zabeležila ter nadalje obdelala le tiste osebne podatke, ki so potrebni za spremljanje vašega prispevka k javnemu posvetovanju. Ti podatki bodo obdelani v skladu z Uredbo (ES) št. 45/2001 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov. Vaši podatki se zabeležijo in shranijo, dokler se ne uporabijo za ukrepe spremljanja v okviru vašega prispevka. Zaradi večje preglednosti se prispevki, vključno z vašim imenom in položajem v vaši organizaciji, javno objavijo, zlasti na spletni strani Komisije: [http://\[...\]](http://[...]).

Pravica do popravka in nadzornik za varstvo osebnih podatkov:

Če boste potrebovali nadaljnje informacije v zvezi z obdelavo vaših osebnih podatkov ali uveljavljanjem pravic (npr. o dostopu do ali popravku kakršnega koli nenatančnega ali nepopolnega podatka), prosimo, pišite na naslov: JUST-CRIMINAL-JUSTICE@ec.europa.eu.

Pravico do pomoči Evropskega nadzornika za varstvo podatkov lahko kadar koli uveljavljate prek e-naslova edps@edps.europa.eu.

PRILOGE

PREGLEDNICA 1: ZAPORNIKI V EVROPSKI UNIJI V OBDOBJU 2009-2010

Statistični podatki: Zaporniki v Evropski uniji

(Viri: International Centre for Prison Studies – King's College – univerza University of London, ki so na voljo na:

<http://www.kcl.ac.uk/depsta/law/research/icps/worldbrief/?search=europe&x=Europe>

in Eurostat, Statistika na kratko (*Statistics in focus*), 58/2010)

Države članice EU Podatki iz obdobja 2009/2010	Zaporniki skupaj (vključno z osebami, pridrženimi v priporu pred sojenjem / priprtimi osebami)	Osebe v priporu pred sojenjem (odstotek zapornikov)	Stopnja zasedenosti (na podlagi uradnih zmogljivosti)	Delež zapornikov (na 100 000 prebivalcev v državi)	Zaporniki, ki niso državljeni zadevne države odstotek zapornikov, vključno z državljani EU, ki niso državljani zadevne države, in državljani tretjih držav	Mladostniki/mlad oletniki (odstotek zapornikov)
Avstrija	8 671	23,7 %	102,9 %	103	45,8%	2,6 %
Belgija	10 501	35 %	118,9 %	97	41,1%	0,3 %
Bolgarija	9 071	10,4 %	155,6 %	120	1,9%	0,5 %
Ciper	831	38,4 %	150,5 %	105	59,6%	0,6 %
Češka	22 575	11,3 %	111,9 %	214	7,3%	0,7 %
Danska	3 967	34,9 %	96 %	71	21,9%	0,5 %

Estonija	3 436	21,9 %	97,2 %	256	39,4%	1 %
Finska	3 231	17,1 %	98,2 %	60	10,3%	0,1 %
Francija	59 655	27,7 %	118,1 %	96	19,2%	1,1 %
Nemčija	69 385	15,5 %	89,0 %	85	26,3%	3,5 % (le od zapornikov v priporu pred sojenjem)
Grčija	11 547	27,4 %	129,6 %	102	43,9%	4,4 %
Madžarska	15 373	29,3 %	127,7 %	153	3,8%	3 %
Irska	4 409	14,9 %	103,7 %	99	10,8%	2,4 %
Italija	68 795	43,6 %	153 %	113	36,9%	0,5 %
Latvija	7 055	28,3 %	70,4 %	314	1%	2,1 %
Litva	8 655	14 %	85,5 %	260	1,2%	2,5 %
Luksemburg	706	47,2 %	99,3 %	139	69,5%	0,7 %
Malta	583	35,2 %	84,5 %	140	40,1%	6,1 %
Nizozemska	15 604	36,3 %	86,4 %	94	27,7%	4,7 %
Poljska	82 794	10,3 %	97,4 %	217	0,7%	0,3 %
Portugalska	11 896	19,4 %	98,5 %	112	20,2%	0,7 %

Romunija	28 481	16,5 %	81,4 %	133	0,7%	1,6 %
Slovaška	10 044	17,4 %	94,6 %	185	1,8%	0,8 %
Slovenija	1 385	24,4 %	124,2 %	67	10,8%	2 %
Španija	73 520	18,7 %	136,3 %	159	35,5%	0 % (2,1 % mlajših od 21 let)
Švedska	7 286	24,7 %	105,4 %	78	28,7%	0,1 %
Združeno kraljestvo²⁸						
a) Anglija in Wales	85 206	14,9 %	107,2 %	154	12,9%	1,9 %
b) Škotska	7 781	20,2 %	105,2 %	149	3,4%	1,5 %
c) Severna Irska	1 557	36,8 %	82,7 %	86	8%	1 %
POVPREČJE EU		24,7 %	107,3 %	137	21,7%	1,6%

²⁸ Podatki za Združeno kraljestvo so navedeni ločeno za a) Anglijo in Wales, b) Škotsko in c) Severno Irsko zaradi treh ločenih pravnih redov.

PREGLEDNICA 2: TRENUTNE PODPORNE DEJAVNOSTI NA RAVNI EU

<u>Naslov</u>	<u>Značaj dejavnosti</u>	<u>Opis</u>
<u>Program Kazensko pravosodje</u>	<u>„Raziskava o priporu v EU“</u>	<u>Program Kazensko pravosodje financira projekte, ki se nanašajo na kazensko pravosodje.</u> <u>„Raziskavo o priporu v EU“ izvaja inštitut Institute for International Research on Criminal Policy univerz v Gentu v Belgiji in Tilburg na Nizozemskem. To je empirična raziskava o pripornih pogojih v vseh državah članicah, ki temelji na vprašalniku in se izvaja po vsej EU. Proučuje pogoje v zaporih, dolžino obdobja pripora, določbe o predčasnem odpustu, zdravje zapornikov, urejenost (usklajenost z mednarodnimi standardi), inšpekcije in nadzor ter vsebuje poseben oddelek o mladostnikih. Objavljena naj bi bila poleti 2011.</u>
	<u>„Pripor pred sojenjem v Evropski uniji“</u>	<u>Dejavnost „Pripor pred sojenjem v Evropski uniji, analiza minimalnih standardov v zvezi s priporom ter razlogi za redni nadzor v državah članicah EU“ izvajata univerzi Tilburg z Nizozemske in Greifswald iz Nemčije. Zajema statistično analizo ter posamezna poglavja za vsako državo članico EU.</u>
<u>Ukrepi za vključevanje</u>	<u>Evropska konferenca o izobraževanju v zaporu</u>	<u>Februarja 2010 je Evropska komisija organizirala Evropsko konferenco o izobraževanju v zaporu, Ukrepi za vključevanje. Njeni rezultati so bili koristni za pripravo ukrepov za bodoči razvoj izobraževalnih modulov v zaporih.</u>
<u>Vseživljenjsko učenje: program vseživljenjskega učenja</u> <u>in</u> <u>program Mladi v akciji</u>	<u>Pobude, usmerjene v rehabilitacijo storilcev kaznivih dejanj</u>	<u>Izobraževanje in usposabljanje sta pomembna za učinkovite strategije rehabilitacije, prav tako pomembni pa so tudi ukrepi za vključitev ogroženih mladih. Glavna instrumenta EU sta program vseživljenjskega učenja ter program Mladi v akciji. Pobude, ki so zlasti usmerjene v rehabilitacijo storilcev kaznivih dejanj, zajemajo več kot 100 donacij v skupni vrednosti približno 12 milijonov EUR.</u>
<u>Evropski socialni</u>	<u>Podpira poklicno in socialno ponovno vključevanje</u>	<u>Evropski socialni sklad podpira poklicno in socialno ponovno</u>

sklad

nekdanjih zapornikov

vključevanje nekdanjih zapornikov. Skupno soglasje je, da je najpomembnejši dejavnik pri zmanjševanju ponovitve kaznivega dejanja dejstvo, da ima storilec kaznivega dejanja ob odpustu službo. Približno 10 milijard EUR je v obdobju 2007–2013 namenjenih ukrepom za spodbujanje socialne vključenosti najbolj prikrajšanih skupin, med katerimi so tudi zaporniki in nekdanji zaporniki.

Pobuda Skupnosti EQUAL itd.

Namenjena je povečevanju zaposljivosti nekdanjih zapornikov

Pobuda Skupnosti EQUAL je namenjena povečevanju zaposljivosti nekdanjih zapornikov. Izobraževalna mreža za ponovno vključevanje nekdanjih zapornikov, ki povezuje 11 držav članic, je bila vzpostavljena in se bo financirala do začetka leta 2012. Sredstva iz strukturnih skladov se uporabljajo v več programih za zagotavljanje možnosti poklicnega usposabljanja v centrih za prestajanje kazni. To so naložbe Evropskega sklada za regionalni razvoj na področjih, kot so izobraževalna delovna mesta za usposabljanje, ki jih dopolnjujejo ukrepi Evropskega socialnega sklada, namenjeni pomoči nekdanjim zapornikom pri ponovni vključitvi v družbo.

Projekt „Peer-to-Peer“ II

Namen je zmanjšati slabo ravnanje z zaporniki na nacionalni ravni v Evropi

Evropska komisija, Svet Evrope in novoustanovljeni odškodninski sklad za človekove pravice sofinancirajo velik projekt „Peer-to-Peer“ II, ki vključuje financiranje evropskega projekta nacionalnih mehanizmov za preprečevanje. Skupni cilj projekta je zmanjšanje slabega ravnanja z zaporniki na nacionalni ravni.